

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 6/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av bilagan till lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 oktober 2011 regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av bilagan till lagen om accis på alkohol och alkoholdrycker (RP 54/2011 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- finanssekreterare Veli Auvinen, finansministeriet
- regeringsråd Ismo Tuominen, social- och hälsovårdsministeriet
- dataadministrationschef Lennart Wahlfors, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården
- specialforskare Pia Mäkelä, Institutet för hälsa och välfärd
- brottsbekämpningschef Esko Hirvonen, Tullstyrelsen
- verkställande direktör Elina Ussa, Bryggeri- och läskedrycksindustriförbundet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ett av propositionen syften är att staten ska få in mer i skatt för att kunna balansera upp statsfinanserna. Ett annat är att få alkoholskadorna att minska hos hela befolkningen, inte minst bland barn och unga. Den totala alkoholkonsumtionen är den faktor som ger upphov till de största sociala och hälsomässiga problemen i alkoholsammanhang. Utskottet betonar vikten av fortsatta måttliga skattehöjningar för att få ner den totala alkoholkonsumtionen.

Skatten föreslås framför allt bli höjd på svaga drycker som är populära bland ungdomar. Enligt förslaget höjs alkoholskatten på öl och genom

jäsning tillverkade drycker med 15 procent och på andra alkoholdrycker med 10 procent. I och med höjningen stiger detaljhandelspriset på öl med i snitt 5 procent, på vin med något över 3 procent och på starka alkoholdrycker med 7,7 procent. Det gäller att se till att skattehöjningen påverkar priset på ungdomens favoritalkoholdrycker minst lika mycket som priset på andra drycker, understryker utskottet.

Resultatet av de senaste årens måttliga skattehöjningar är att den statistikförda alkoholkonsumtionen sjunkit från 8,7 liter 2007 till 8,1 liter absolut alkohol per invånare 2010. Samtidigt har den icke statistikförda konsumtionen ökat från

1,8 till 1,9 liter. Årets statistik visar att konsumtionen minskade med 1,7 procent under perioden januari—juli.

De direkta alkoholrelaterade kostnaderna (hälso- och sjukvårdskostnader och sociala kostnader plus brottskontroll) uppskattas 2008 ha uppgått till 750—1 000 miljoner euro, medan de direkta kostnaderna rörde sig kring 3,3—6,2 miljarder euro (Institutet för välfärd och hälsa: Statistisk årsbok om alkohol och narkotika 2010).

Jämsides med den totala konsumtionen har också de alkoholrelaterade skadorna minskat. Enligt preliminära uppgifter för 2010 minskade exempelvis de grova misshandelsfallen med fem procent och rattfyllerifallen med 10 procent. Från 2008 till 2009 minskade antalet döda på grund av alkoholförgiftning med ca 14 procent och antalet dödsfall genom olycksfall eller våld i berusat tillstånd med mer än 8 procent.

De senaste årens tillväxt i resandeförseln uppges i år visa en tydligt nedåtgående trend. I januari—september krympte resandeförseln med nio procent. Även om skatten nu höjs tror man att resandeförseln kommer att underskrida nivån 2005 med god marginal. Men det gäller trots allt att noga ge akt på hur volymerna utvecklas inom den trafiken. Dessutom behöver internethandeln med alkohol fås med i statistiken i större omfattning. Utskottet menar att det är motiverat att fortsätta med måttliga skattehöjningar, för på så vis får man totalkonsumtionen av alkohol att sjunka och de alkoholrelaterade sociala och hälsomässiga problemen att avta.

Ställningstagande

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 11 november 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Juha Rehula /cent
vordf. Anneli Kiljunen /sd
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Sanni Grahn-Laasonen /saml
Arja Juvonen /saf
Laila Koskela /saf
Merja Kuusisto /sd
Sanna Lauslahti /saml

Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Lasse Männistö /saml
Hanna Mäntylä /saf
Annika Saarikko /cent
Hanna Tainio /sd
Lenita Toivakka /saml
Anu Vehviläinen /cent
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.